

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

flora- en faunaonderzoek

Lippenoordweg e.o, Hattem

Triada. cluster 520000

Titel	Flora- en faunaonderzoek Lippenoordweg e.o., Hattem Cluster 520000: Breestuk 1 t/m 39; Lippenoordweg 6 t/m 34; Zandkamp 9 t/m 17
Uitvoering	Ruimte voor Advies Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen, 0578 560368
Contactpersoon	J. Mossink
Opdrachtgever	Triada woondiensten, afdeling Vastgoedbeheer Eperweg 61, 8181 EV Heerde
Contactpersoon	Dhr. B. Reukers
Datum	27 september 2017
Status	Eindrapport

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Plangebied	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten	6
2.1	Algemene bevindingen	
2.2	Bevindingen vogels met vaste verblijfplaats	
2.3	Bevindingen vleermuizen	
3	Effecten en aanbevelingen	10
3.1	Effecten	
3.2	Aanbevelingen	
4	Conclusie en aanbevelingen	11
4.1	Overzicht van de bevindingen	
4.2	Aanbevelingen	
4.3	Ontheffing	
4.4	Algemene zorgplicht en calamiteiten	
5	Samenvatting wettelijk kader	13
5.1	Inleiding	
5.2	Gebiedsbescherming	
5.3	Soortenbescherming	
5.4	Rode lijsten	

1. Doel

Dit flora- en faunaonderzoek betreft een aantal woonblokken in Hattem. Het gaat om cluster 520000 (zie schema 1.1) Triada woondiensten heeft het voornemen om de woningen van deze clusters te slopen, gevolgd door nieuwbouw. De woningen zijn sterk verouderd en de bouwconstructie niet toereikend om voor renovatie in aanmerking te komen. De sloop kan echter van invloed zijn op vaste verblijfplaatsen o.a. van vleermuizen en vaste nestplaatsen van vogels. De vaste nest- en verblijfplaatsen van vleermuizen, Huismus en Gierzwaluw zijn jaarrond beschermd, ook als ze tijdelijk niet in gebruik zijn. Dit betekent dat een ingreep géén negatieve gevolgen mag hebben voor de functionaliteit van verblijf- en nestplaatsen. Wet- en regelgeving omtrent deze soorten is vastgelegd in de Wet Natuurbescherming (WNB), zoals die sinds 1 januari van dit jaar van kracht is.

Het onderhavige rapport beschrijft de resultaten van een onderzoek naar beschermde soorten en vaste verblijfplaatsen. Het betreft momentopname en er kan geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd gebruik en –beheer na afloop van het onderzoek. De rapportage kan dienst doen als onderbouwing bij bestemmingswijzigingen en bij ontheffings- of vergunningsaanvragen.

2. Plangebied

Het project bestaat uit diverse woonblokken met in totaal 40 woningen. De woningen zijn opgetrokken uit baksteen en beschikken over spouwmuren en een pannendak. Ze dateren van halverwege de jaren 60. Open stootvoegen ontbreken vrijwel geheel. Op de overgang tussen metselwerk en dakpannen bij kopgevels zijn metalen daklijsten aangebracht waardoor op deze plekken geen openingen voor vleermuizen, gierzwaluwen en andere vogels zijn. De gevels zijn grotendeels onbegroeid en de tuinen arm aan hoge beplantingen, maar rijk aan gazons. Langs de oostzijde ligt een bredere groenzone met een watergang, bomen en gazons. Het cluster vormt een onderdeel van een nieuwbouwwijk uit de jaren 60-70 met relatief weinig structuurgroen.

Cluster	Locatie	Woningen	Ingreep
520000	Lippenoordweg 6-34 Breestuk 1-39, Zandkamp 9-17	40	sloop en herbouw

Tabel 1.1 Onderzoekslocatie, omvang en voorgenomen ingreep.

3. Opzet onderzoek

Het stedelijke karakter van de omgeving en de aanwezigheid van pannendaken op de woningen, maken het plangebied potentieel geschikt voor verschillende soorten vleermuizen, voor algemene broedvogels en voor broedvogels met een vaste jaarrond beschermde verblijfplaats. Tijdens het voorjaar en de zomer is het plangebied zowel 's nachts als overdag verscheidene malen bezocht om de eventuele aanwezigheid van de genoemde soorten vast te stellen en een beeld te krijgen van de aantallen. Ook de andere soortgroepen van beschermde en bedreigde planten en dieren zijn onderzocht.

Voor het vleermuisonderzoek hanteren we de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2013; voor de overige soorten de soortenstandaarden van Ministerie van EZ. Alle onderzoeken werden door ervaren deskundigen op het gebied van de betreffende soortgroepen uitgevoerd. De details van het onderzoek staan vermeld bij de resultaten (Hfd. 2).

Afb. 1.1 Beeld van de woonblokken cluster 520000.

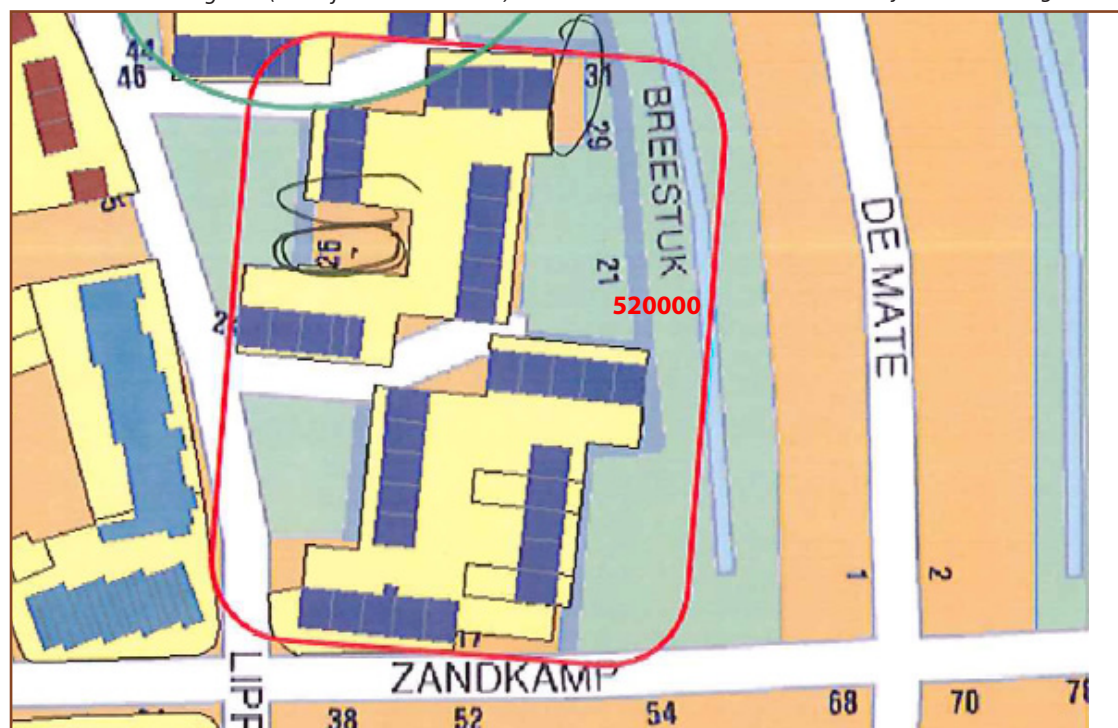
Afb. 1.2 Beeld van de woonblokken cluster 520000.

Afb. 1.3 Beeld van de gevels (oostzijde cluster 520000)

Afb. 1.4 Vleermuiskasten aan nabijstaande woningen.

Afb. 1.5 Plangebied met de begrenzing aangegeven (rode lijn). Bron: Triada woondiensten 2017

2

RESULTATEN

2.1 Algemene bevindingen

Beschermde en bedreigde planten

Er zijn geen beschermde of bedreigde planten aangetroffen of te verwachten. De bouw en opzet van de woningen en tuinen geeft nauwelijks mogelijkheid tot vestiging van beschermde soorten. De situatie ter plekke sluit beschermde of bedreigde planten zo goed als zeker uit. Er groeien voornamelijk sierplanten en zeer algemene soorten als Vogelmuur, Knoopkruid, Stinkende gouwe, Robertskruid en Straatgras. Ook soorten als muurvarens ontbraken in het cluster.

Beschermde en bedreigde dieren (anders dan vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw)

Zoogdieren: In de tuinen van de woningen en de gazons zijn algemene, kleine zoogdieren zoals veldmuizen, Mol en spitsmuizen aangetroffen. Van vaste verblijfplaatsen van zoogdieren die hun verblijf in woonhuizen hebben, zoals Steenmarter, zijn geen aanwijzingen en bij Triada zijn geen meldingen van overlast bekend. De woningen werden daarom niet van binnen onderzocht. Inspectie aan de buitenzijde laat zien dat de daken in het cluster voor Steenmarters onbereikbaar zijn. Geschikte openingen ontbreken. Het voorkomen van Steenmarter of andere marterachtigen in dit cluster sluiten we om die redenen uit.

Vogels: Jaarrondbeschermde nesten van andere vogels dan Huismus en Gierzwaluw komen niet voor. Algemene broedvogels zonder vaste verblijfplaats wel, vooral Spreeuw en Kauw. Beide soorten komen algemeen voor in dergelijke woonwijken. Spreeuw nestelt bij diverse woningen onder scheefliggende dakpannen, nabij de dakgoot. Afbeelding 3.2 geeft dit weer. Andere algemene broedvogels zonder vaste verblijfplaats, zoals Koolmees, komen binnen het projectgebied in beperkte mate voor. De hoeveelheid structuurrijk groen is namelijk beperkt.

Overige soorten: Voor de overige beschermde en bedreigde diersoorten voldoen de woonblokken en directe omgeving niet aan de eisen die beschermde en bedreigde dieren stellen aan hun leefgebied. Ook voor algemene soorten van tabel 1, zoals Gewone pad of Bruine kikker, bieden de tuinen van het cluster beperkte mogelijkheden. Bovendien geldt voor beide soorten een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

2.2 Vleermuizen

De daken van alle onderzochte woningen zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Soorten die we in het plangebied verwachten zijn met name Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis. De woonblokken werden door ons onderzocht op aanwezigheid van zomer-, kraam- en paar/baltsverblijven. Er is weinig bekend over de locaties waar gebouwbewonende vleermuizen in Nederland de winter doorbrengen. Er wordt vanuit gegaan dat plaatsen met toegankelijke spouwmuur die in gebruik zijn als zomerverblijf ook dienen als winterverblijf. In de periode mei-september voerden we vier nachtelijke veldbezoeken uit (tabel 2.1), waarbij we met behulp van een zogenaamde batdetector (Pettersson D240x) en zichtwaarnemingen verblijfplaatsen in kaart brachten. De onderzoeken zijn uitgevoerd door J. Mossink en R. Harleman, ervaren broedvogel- en vleermuisdeskundigen bij Ruimte voor Advies.

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
22 mei 2017	Ochtend, 14-16°C, half bewolkt, ZO2	Vleermuis zomer-/kraam
02 juli 2017	Ochtend, 13-16°C, droog, half bewolkt, W1-2	Vleermuis zomer-/kraam
21 aug 2017	Avond, 15-17°C, droog, bewolkt, Z2	Vleermuis paarverblijf/balts
20 sept 2016	Avond, 12°C, bewolkt, droog, ZW2-3	Vleermuis paarverblijf/balts

Tabel 2.1 Overzicht inventarisatierondes t.b.v. vleermuizen, uitgevoerd door 2 personen.

Bevingingen vleermuizen

In het cluster waren twee soorten aanwezig, namelijk Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. De Gewone dwergvleermuis was op alle data aanwezig. Laatvlieger alleen tijdens de eerste twee bezoeken. De Gewone dwergvleermuis werd tijdens het voorjaar en de voorzomer vooral boven de watergang aan de oostzijde aangetroffen en in mindere mate boven de grasvelden langs de Lippenoordweg. Het ging om 8-14 exemplaren. Laatvlieger is alleen langsvliegend waargenomen in geringe aantallen (2-4 exemplaren). De watergang en (in mindere mate) de Lippenoordweg behoren tot de vliegroute die vleermuizen gebruiken om zich verplaatsen en voedsel te verzamelen. De waarneming binnen het cluster zijn beperkt. Dit in tegenstelling tot de waterloop. De nazomer en het najaar leverde hetzelfde beeld op, met dezelfde soorten en vrijwel gelijke aantallen. Gewone dwergvleermuis (9-15 exemplaren) foeragerend en verplaatsend boven de watergang en Laatvlieger (1-4 exemplaar) verplaatsend door de Lippenoordweg. Er waren geen baltswaarnemingen in het cluster, maar wel aan de oostzijde ervan.

In vergelijking met de waarnemingen uit het verleden (uitgevoerd door Ruimte voor Advies in 2012) zijn er duidelijk minder waarnemingen. Opvallend is het verschil in verblijf-/baltsplaatsen. De Ruige dwergvleermuis was in 2017 niet meer aanwezig in het cluster. De aantallen foeragerende en langsvliegende vleermuizen zijn in grote lijnen gelijk gebleven. Maar waar in 2012 het plangebied op verschillende manieren van belang was voor vleermuizen, is dit nu veel minder het geval. De verklaring voor de terugloop ligt mogelijk in het feit dat bij tussentijds onderhoud in- en uitvliegopeningen zijn gedicht en de gedeeltelijke leegstand waardoor de woningen minder warm zijn. In 2012 waren alle woningen nog bewoond.

Aantal en soort	Verblijfplaats	Locatie
- Gewone dwergvleermuis	geen	-
- Laagvlieger	geen	-

Aantal en soort	Gebruik	Locatie
1 Gewone dwergvleermuis	foeragerend	Lippenoordweg, grasvelden
9-15 Gewone dwergvleermuis	foerag+vliegroute	watergang oostzijde cluster
1-2 Laagvlieger	vliegroute	watergang oostzijde cluster
4 Laagvlieger	vliegroute	Lippenoordweg

Tabel 2.2 Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied.

2.3 Vogels met vaste verblijfplaats

De Huismus en Gierzwaluw zijn soorten met jaarrond beschermde voortplantingsplaatsen die hun nesten vaak onder pannendaken en achter dakgoten bouwen. Om die reden onderzochten we de aanwezigheid van Huismus en Gierzwaluw nauwkeurig. De woningen voldoen aan de eisen die deze soorten stellen: Voor Gierzwaluw zouden de kopgevels geschikt zijn door de hoge gevels met een vrije aanvliegroute, ware het niet dat toegangen tot potentiële nestruimtes vrijwel geheel

ontbreken. Voor Huismus is de gehele voor- en achterzijde van het alle woonblokken geschikt als verblijf- en nestplaats. Het onderzoek bestond uit meerdere veldbezoeken. Tijdens de veldbezoeken zijn (potentiële)nestplaatsen en vaste rust-/verblijfplaatsen in de te slopen huizenblokken in kaart gebracht. De bezoeken zijn afgelegd op de volgende data:

Cluster	Datum	Periode-Temp-Weer	Waarnemingen
520000	21 apr 2017	Ochtend, 10°C, bewolkt, W3	Huismus
	11 mei 2017	Ochtend 14-16°C, halfbewolkt, ZO2	Huismus
	02 jun 2017	Avond- 23°C- zonnig, NO2	Gierzwaluw
	15 juni 2013	Avond- 19-21°C- zonnig, ZW4	Gierzwaluw
	02 jul 2017	Avond- 17-15°C- halfbewolkt, W1-2	Gierzwaluw

Tabel 2.3 Overzicht inventarisatierondes t.b.v. Gierzwaluw en Huismus.

Bevindingen Gierzwaluw

Van Gierzwaluw werden geen verblijfplaatsen vastgesteld. Het foerageren 10-14 tot maximaal 18 exemplaren in groepen boven de wijk, vooral ten zuidwesten en oosten van het plangebied. In het cluster zelf zijn geen in- en uitvliegende Gierzwaluwen aangetroffen en was geen nestindicerend gedrag te zien. Vrijwel hetzelfde beeld werd bij inventarisaties in 2012 aangetroffen. Verblijfplaatsen ontbreken vermoedelijk doordat er geen geschikte nestopeningen zijn binnen de te slopen woningen.

Aantal	Soort	Verblijfsplaatsen	Overige waarnemingen
10-20	Gierzwaluw	geen	veelvuldig foeragerend (max. 8 exempl.)

Tabel 2.4 Waarnemingen van Gierzwaluw boven cluster 520000.

Bevindingen Huismus

In het cluster troffen we 6 verblijfplaatsen aan van Huismus van enkele woonblokken aan de Breestuk. Het gaat om locaties met territoriale mannetjes of waarnemingen van paartjes nabij de dakgoot. De aantallen en locaties waren bij beide veldbezoeken gelijk. Ten opzichte van 2012 nam het aantal Huismussen en het aantal broedlocaties enigszins af. Dit komt overeen met de verwachting en bij hetgeen we vaker aantreffen. Leegstand leidt tot afname van de Huismussenstand.

Locaties	Soort	Verblijfsplaatsen	Overige waarnemingen
4	Huismus	Breestuk 13, 15, 19, 21, goot achterz.	-
2	Huismus	Breestuk 39, 23 goot voorzijde	-

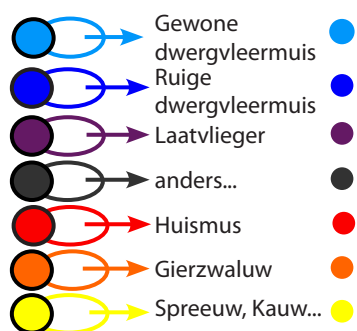
Tabel 2.5 Waarnemingen van Huismus in cluster 520000.

Afb. 3.1: Aanwezigheid van beschermde soorten in 2017.
Bron ondergrond Aerodata International Surveys 2017.

Legenda

Verblijf-, foerageer- en vlieglocatie

↑
waarneming buiten plangebied

Afb. 3.2: Overige waarnemingen in 2017. Bron ondergrond Aerodata International Surveys 2017.

3

EFFECTEN

3.1 Effect

Beschermde en bedreigde planten

- Er werden geen beschermde of bedreigde planten aangetroffen. De voorgenomen sloop en herbouw heeft geen effect op deze soortgroep.

Beschermde en bedreigde dieren (anders dan vleermuizen, Huismus, Gierzwaluw)

- Spreeuw komt voor bij diverse woonblokken in het cluster. Indien de uitvoer van de sloop (of de sloopvoorbereidingen) samenvalt met het broedseizoen leidt dit tot verstoring van nesten. De sloop leidt ook tot verstoring van algemene broedvogels in de tuinen of nabij de gevels, zoals Koolmees en Merel. Broedende vogels mogen nooit verstoord worden. Dit effect treedt niet op bij uitvoer van de werkzaamheden buiten het broedseizoen. Zie meer hierover bij de aanbevelingen.

Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger

- Er werden geen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het cluster vastgesteld. De voorgenomen ingreep heeft daarom geen gevolgen. De ingreep kan mogelijk wel van invloed zijn op de foerageergebied en vliegroutes Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger, maar het effect is teniet te doen door een aangepaste maatregelen te nemen. Zie hierover meer bij de aanbevelingen. Het betreffende foerageergebied is overigens niet dusdanig belangrijk dat het een beschermde status heeft.

Gierzwaluw

- Er zijn geen vaste nestplaatsen van Gierzwaluw aangetroffen in het cluster. Er werd niet tussen de woningen of in de groenstroken rondom het cluster gevoerageerd. De voorgenomen ingreep heeft geen effect op deze soort.

Huisemus

- Van Huisemus zijn broedlocaties aangetroffen. De voorgenomen sloop en herbouw leidt tot verstoring en/of vernietiging van 6 nestlocaties. De ingreep is locatiegebonden, er is in dat opzicht geen alternatief. Het verlies van verblijfplaatsen leidt tot verkleining van het leefgebied van de deelpopulatie. Het betreft hier een effect van relatief kleine omvang, omdat de zes broedparen onderdeel zijn van een omvangrijker mussenpopulatie in dit deel van Hattem. De omringende wijk is een relatief vogelrijke buurt, met voldoende hertestigingsmogelijkheden voor Huisemus. Niettemin zijn mitigerende maatregelen nodig om de negatieve effecten zoveel mogelijk teniet te doen. Door volgens een goedgekeurd activiteitenplan te handelen wordt voldaan aan de plicht van zorgvuldig handelen m.b.t. soorten opgenomen in de Vogelrichtlijn en komt de lokaal gunstige staat van instandhouding niet in gevaar. Mitigerende maatregelen bestaan onder andere uit het werken buiten het broedseizoen, tijdig aanbieden van voldoende tijdelijke alternatieven en realiseren van permanente vervangende verblijfplaatsen in de vorm van vogelvides.

4

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1. Overzicht van de bevindingen

Soortgroep	Aanwezigheid	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	niet	geen	geen
Vleermuizen - vlieg-/foerageerroutes	aanwezig	mogelijk	zie bij 4.2
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	zeer beperkt	geen	n.v.t.
Vogels - jaarrond beschermde nesten	aanwezig	negatief	aanvragen ontheffing
Vogels - algemene broedvogels	aanwezig	mogelijk	zie bij 4.2
Amfibieën/reptielen - vrijgestelde soorten	zeer beperkt	geen	n.v.t.
Amfibieën/reptielen - overige soorten	niet	geen	geen
Overige soortgroepen - alle soorten	niet	geen	geen

4.2 Aanbevelingen vleermuizen en algemene broedvogels

- De kans op verstoring van de vliegroutes (en foerageergebied) treedt alleen op in de schemering en nachtelijke uren in de omgeving van de watergang. Is het werken in de avonduren onvermijdelijk, dan zijn maatregelen met betrekking tot verlichting vereist. Dit kan bijvoorbeeld door het gebruik van afschermende armaturen en beperken van de verlichtingshoogte tot maximaal 3 meter. In de periode december -maart zijn vleermuizen normaal gesproken niet actief en zijn deze maatregelen niet nodig.
- Waar algemene broedvogels in de tuinen of woningen broeden, zoals Spreeuw of Koolmees, mag er geen verstoring plaatsvinden tijdens het broedseizoen. Werk daarom buiten het broedseizoen, óf maak het dak, gevel en beplanting voorafgaand aan de broedperiode ontoegankelijk voor broedvogels (let wel: uitgezonderd Huismus, dit mag uitsluitend met ontheffing). Zet daarbij mogelijke broedplekken als bomen en struiken af met lint, incl. een veiligheidsmarge. Het broedseizoen is geen vaste periode maar loopt voor de meeste soorten globaal van half maart - half augustus. Let op vroege en met name late broedgevallen van duiven.

4.3 Aanvragen ontheffing

- Doordat bij de sloop onvermijdelijk vaste, jaarrond beschermde verblijfplaatsen van Huismus verloren gaan, leidt dit tot een overtreding van artikel 3.1, lid 2 van de Wet Natuurbescherming. Daarvoor is een ontheffing en een activiteitenplan noodzakelijk. Het activiteitenplan is een bijlage bij de ontheffingsaanvraag en dient te worden goedgekeurd door het bevoegd gezag. Voorbeelden van te nemen maatregelen zijn het werken buiten de broedperiode, het tijdig aanbieden van voldoende alternatieven en opstellen van een ecologisch werkprotocol.

4.4 Zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich

dient te houden aan de algemene zorgplicht. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden;

- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten aanwezig zijn, dient men de werkzaamheden tijdelijk stil te leggen en contact op te nemen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van EZ) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan;

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Flora- en faunawet nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.

Ruimte voor Advies

Adviesgroep voor ruimte, water en natuur

